

**БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра русского языка**

**Аннотация к дипломной работе
«Фитонимы и их производные
в современном русском языке
(на материале лексико-семантической группы «деревья»)»**

Мирейчик Екатерина Андреевна

Научный руководитель –
доцент
Леонович В. Л.

РЕФЕРАТ

В дипломной работе 52 страницы, 3 таблицы, 27 использованных источников, 2 приложения.

Ключевые слова: ФИТОНИМЫ, ПРОИЗВОДНОЕ СЛОВО, СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ, СЛОВООБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ СИНТЕЗ.

Объектом исследования в дипломной работе являются фитонимы - наименования деревьев – и их производные. Выборка фитонимов осуществлялась из энциклопедии «Природа Беларуси» (Минск, 2014). Словообразовательные характеристики отфитонимных дериватов уточнялись по «Новому словообразовательному словарю русского языка для всех, кто хочет быть грамотным» А. Н. Тихонова (М., 2014). Достоверность материала подтверждается наличием приложений.

Цель дипломной работы – выявить словообразовательный статус и деривационную активность фитонимов лексико-семантической группы «деревья» на уровне словообразовательного гнезда, а также лексико-грамматические, лексико-семантические особенности отфитонимных дериватов и особенности их словообразовательной структуры.

В работе использован преимущественно описательный метод исследования, основанный на анализе фактов языка; в ходе описания применялись следующие приемы: прием лингвистического наблюдения, прием классификации и систематизации; количественный анализ.

Новизна исследования определяется самим материалом и его комплексным анализом. Достоверность выводов подкрепляется собственными наблюдениями, количественными данными, представленными нами в таблицах, а также наблюдениями авторитетных в области словообразования лингвистов, чьи работы послужили теоретической базой нашего исследования.

Проведенный нами анализ словообразовательной активности фитонимов – названий деревьев, а также деривационной структуры и деривационных связей отфитонимных дериватов позволил увидеть как ряд общих черт, так и ряд различий в области их формы, семантики и словопорождающей способности; выявить на уровне исследуемых словообразовательных гнезд явления регулярные и индивидуальные.

Дипломная работа является самостоятельным исследованием, что подтверждается результатами прохождения программы «Антиплагиат»: оригинальность работы составляет 80,05 %. Ее практическая значимость определяется тем, что ее результаты могут быть использованы непосредственно в учебном процессе, а также на спецкурсах и факультативных занятиях по русскому языку в школьной и вузовской аудитории.

РЭФЕРАТ

У дыпломнай працы 52 старонкі, 3 табліцы, 27 выкарыстаных крыніц, 2 дадаткі.

Ключавыя словы: фітонімы, вытворнае слова, словаўтваральны аналіз, словаўтваральны сінтэз.

Аб'ектам даследавання ў дыпломнай працы з'яўляюцца фітонімы – найменні дрэў – іх вытворныя. Выбар фітонімаў ажыццяўляўся з энцыклапедыі “Прырода Беларусі” (Мінск, 2014). Словаўтваральныя характарыстыкі адфітонімных дэрыватаў удакладняліся па “Новаму словаўтваральнаму слоўніку рускай мовы для ўсіх, хто хоча быць граматычным” А. Н. Ціханова (М., 2014). Дакладнасць матэрыялу пацвярджаецца наяўнасцю дадаткаў.

Мэта дыпломнай працы – выявіць словаўтваральны статус і дэрывацыйную актыўнасць фітонімаў лексіка-семантычнай групы “дрэвы” на ўзроўні словаўтваральнага гнязда, а таксама лексіка-граматычныя, лексіка-семантычныя асаблівасці адфітонімных дэрыватаў і асаблівасці іх словаўтваральнай структуры.

У працы выкарыстаны пераважна апісальны метады даследавання, заснаваны на аналізе фактаў мовы; у ходзе апісання ўжываліся наступныя прыёмы: прыём лінгвістычнага назірання, прыём класіфікацыі і сістэматызацыі, колькасны аналіз.

Навізна даследавання вызначаецца самім матэрыялам і яго комплексным аналізам. Дакладнасць вынікаў падмацоўваецца ўласнымі назіраннямі, колькаснымі данымі, змешчанымі намі ў табліцах, а таксама назіраннямі аўтарытэтных у вобласці словаўтварэння лінгвістаў, працы якіх паслужылі тэарэтычнай базай нашага даследавання.

Праведзены намі аналіз словаўтваральнай актыўнасці фітонімаў - назваў дрэў, а таксама дэрывацыйнай структуры і дэрывацыйных сувязей адфітонімных дэрыватаў дазволіў убачыць як шэраг агульных рысаў, так і шэраг адрозненняў у іх форме, семантыцы, словаўтваральнай здольнасці; выявіць на ўзроўні словаўтваральных гнёздаў, якія даследаваліся, з'явы рэгулярныя і індывідуальныя.

Дыпломная праца з'яўляецца самастойным даследаваннем, што пацвярджаецца вынікамі праходжання праграмы “Антыплагіят”: арыгінальнасць працы складае 80,05%. Яе практычная значнасць заключаецца ў тым, што вынікі даследавання могуць быць выкарыстаны непасрэдна ў навучальным працэсе, а таксама на спецкурсах і факультатыўных занятках па рускай мове ў школьнай аўдыторыі і ў сістэме вышэйшай адукацыі.

ABSTRACT

This thesis has 52 pages, 3 tables, 27 references, 2 appendices.

Key words: phytonyms, derivative word, word-forming analysis, word-forming synthesis

The object of research in the thesis is phytonyms of tree names - and their derivatives. The phytonyms were selected from the encyclopedia "Nature of Belarus" (Minsk, 2014). Word-formation characteristics of the phytonymic derivatives were clarified according to A. N. Tikhonov's "New word-formation dictionary of the Russian language for everyone who wants to be literate" (M., 2014). The validity of the material is confirmed by the presence of appendices.

The purpose of this thesis is to find out the word-formation status and derivational activity of the phytonyms of the lexico-semantic group "tree" at the level of word-formation nests, as well as lexico-grammatical, lexico-semantic particularities of offtonim derivatives and their word-formation structure.

In this paper we used mainly descriptive method of research based on the analysis of linguistic facts; in the course of description we used the following methods: linguistic observation method, classification and systematization method; quantitative analysis.

The novelty of the research is determined by the material itself and its comprehensive analysis. The reliability of the conclusions is supported by our own observations, quantitative data presented in the tables, as well as by the observations of the linguists, authoritative in the sphere of word-formation, whose works served as a theoretical basis for our study.

Our analysis of the word-formation activity of phytonyms (tree names), as well as the derivational structure and derivational relations of phytonymic derivatives, showed a number of common features as well as a number of differences in their form, semantics and word-formation ability; we revealed regular and singular, homogenous and individual phenomena at the level of the studied word-formation nests.

The thesis is an independent research. This fact is proved by the results of the program "Anti-plagiarism": originality of the work is 80,05%. Its practical significance is defined by the fact that its results can be used in the educational process, as well as in the special courses and elective courses of Russian language at school and university.